

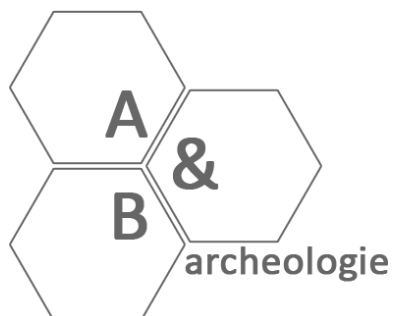
2023.127

Nota Izegem Eikenstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

19-9-2023

Titel: Nota Izegem Eikenstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Gwendy Wyns

Projectcode bureauonderzoek: 2022J233

Bureauonderzoek: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2023I13

Intern projectnummer: 2023.127

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Izegem, Eikenstraat en Molstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 66995,12 en Y: 178940,35; X: 67334,22 en Y: 179108,75

Oppervlakte plangebied: ca. 6.631m²

Kadastergegevens: Izegem, afdeling 4, sectie D, perceelnummer 629A

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog) en Gwendy Wyns (assistent-archeoloog) en initiatiefnemer

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 19/09/2023

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.1.1. VRAAGSTELLINGEN	4
1.1.2. RANDVOORWAARDEN	5
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	7
1.2.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	7
1.2.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	8
1.2.3. ADVIES SPECIALISTEN	8
1.2.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	8
1.2.5. SELECTIE BRONNEN	8
2. ASSESSMENT	9
2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW	9
2.2. ASSESSMENT SPOREN	12
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	14
2.4. ASSESSMENT STALEN	15
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	15
2.6. DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	15
3. SYNTHESE	18
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	18
3.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	19
4. SAMENVATTING	21
5. BIBLIOGRAFIE	23
6. BIJLAGES	24

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Eikenstraat in Izegem, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd diende te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven.

1.1.1. Vraagstellingen

In het programma van maatregelen van de bureaustudie² werden volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Kunnen de sporen gerelateerd worden aan de sporen die werden aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek op de aangrenzende terreinen?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

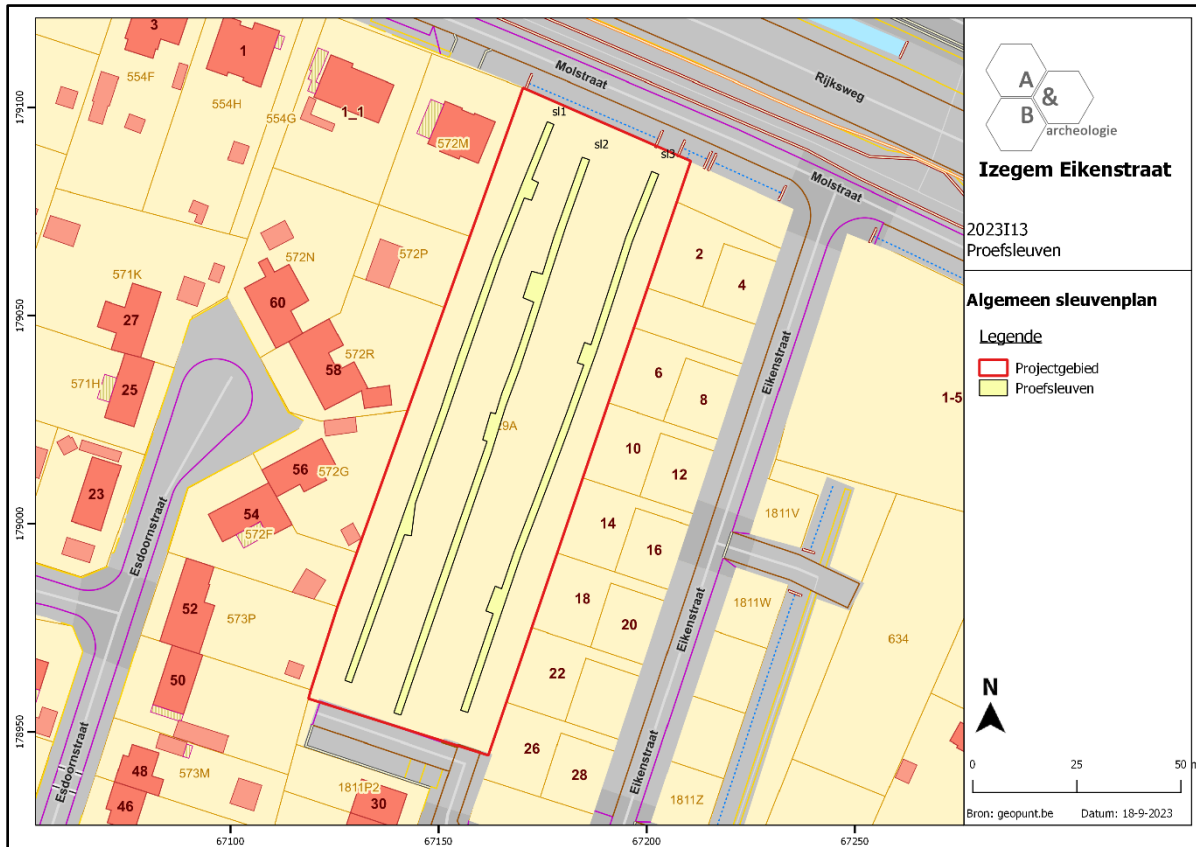
² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

1.1.2. Randvoorwaarden

Het terrein was ingenomen als akkerland en volledig vrij. De aardappelen werden kort voor het sleuvenonderzoek geoogst, waarna het vooronderzoek kon uitgevoerd worden.

Figuur 1 Zicht op het plangebied vanuit het noorden richting zuiden.

Figuur 2 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 3 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be).

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd. Het onderzoek diende uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een matig complexe verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 3 parallelle NO-ZW georiënteerde sleuven. Dit plan werd volledig gevolgd. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de aan- of afwezigheid van sporen te controleren en om een ruimer beeld rond de houtskoolmeiler te krijgen. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na afronding van het onderzoek werden de sleuven opnieuw gedicht.

De advieszone voor verder onderzoek was ca. 6631m² groot. Hiervan werd ca. 830m² (12,5%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarsseuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee behaald. Het onderzoek kon bovendien een goed licht werpen op het hoge archeologisch potentieel van de site.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de stortten van de sleuven en sporen werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Hierbij werd 1 archeologisch spoor aangetroffen, meer bepaald een houtskoolmeiler. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Ricoh WG-6. Er werd 1 inventarisnummer uitgedeeld aan vondstmateriaal, aangetroffen in de meiler. Ook werden grondstalen genomen die eventueel aangewend kunnen worden voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek (antracologie, C14, ...). Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden 3 referentieprofielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein.

Bij de aanleg van de proefsleuven werd het vlak stelselmatig verdiept naar de C-horizont. Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Het terrein kent een vrij vlak verloop. Het archeologisch vlak bevindt zich op een hoogte van ca. +19,5m TAW in het noorden, ca. +19,9m TAW centraal en ca. +20,1m TAW in het zuiden. Het maaiveldniveau bedraagt in het noorden ca. +20m TAW en in het zuiden ca. +20,6m TAW.

Figuur 4 Sfeerbeeld tijdens het sleuvenonderzoek.

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op donderdag 14 september. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Maarten Bekaert. Maarten Bracke trad op als erkend archeoloog en Gwendy Wyns als assistent-archeoloog. De sleuven werden opgemeten met een GPS-toestel door assistent-archeoloog Gwendy Wyns.

1.2.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.2.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.2.5. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota³ van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

2. Assessment

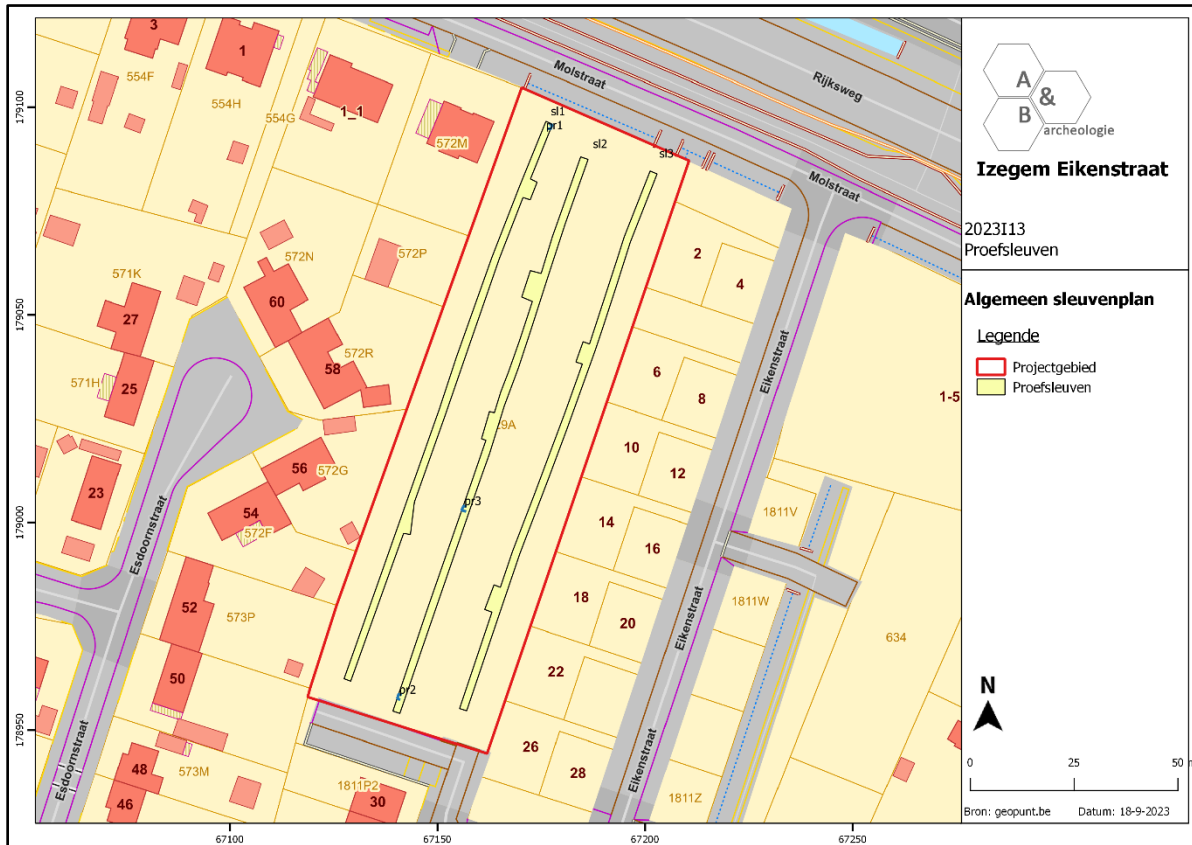
2.1. Aardkundige opbouw

Op de bodemkaart worden binnen het plangebied twee verschillende bodemtypes aangegeven die echter voornamelijk van elkaar verschillen qua draineringsklasse. Zo wordt over het grootste deel van het plangebied Pdc-gronden gekarteerd. Dit zijn matig natte lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De humeuze bovengrond van deze bodems is goed ontwikkeld en heeft een grijsbruine kleur. Gemiddeld is hij ca. 30cm dik. De zwak ontwikkelde, verbrokkelde textuur B-horizont komt voor vanaf een diepte van ca. 40 à 60cm. In de noordwestelijke hoek van het terrein worden daarnaast Pcc-gronden aangeduid. Dit zijn matig droge lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De bouwvoor van deze bodems is eveneens grijsbruin gekleurd en goed humeus en reikt tot een diepte van ca. 25 à 30cm. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B-horizont werd een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een goed humeuze Ap-horizont, waaronder een bruingele overgangshorizont met dikte van ca. 20 à 30cm voorkomt. De verbrokkelde textuur B-horizont situeert zich tussen 50 en 80cm. Veel Pcc-gronden zijn beïnvloed door de onderliggende Tertiaire formaties die op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen.

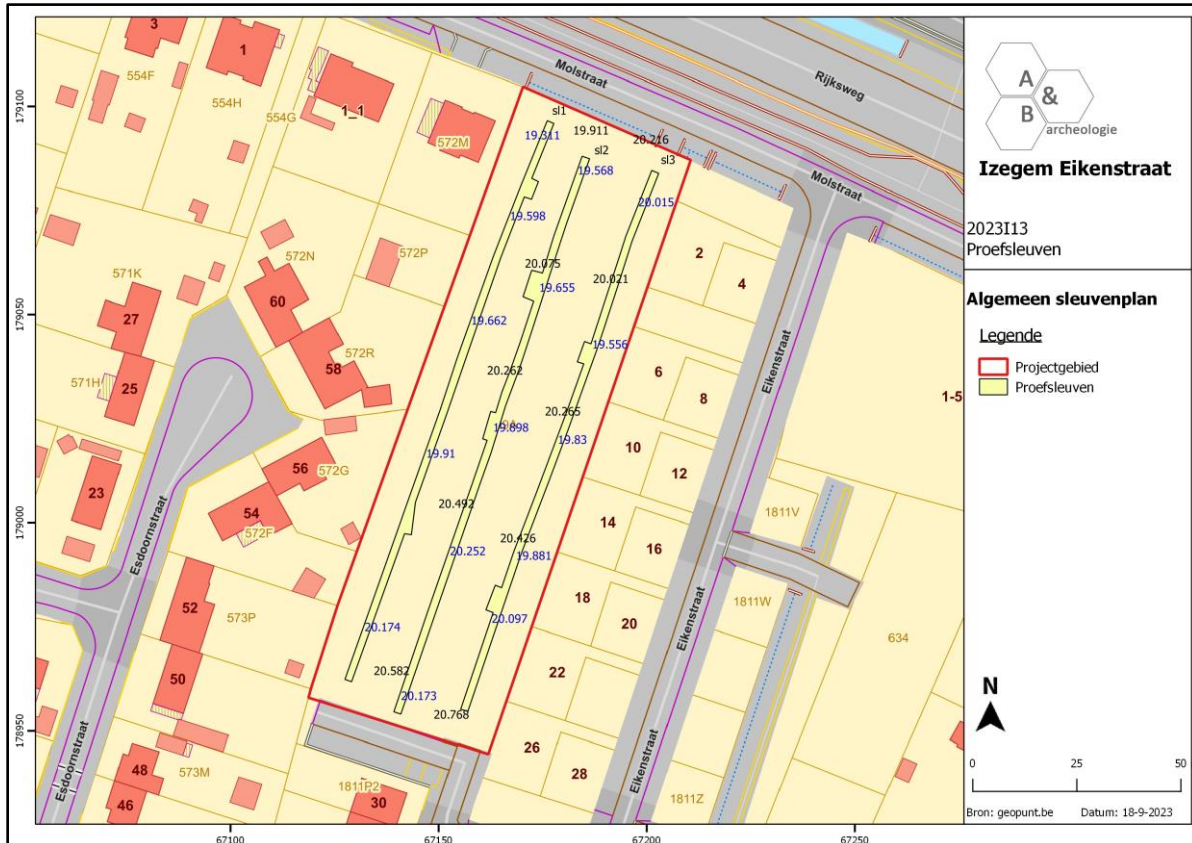
De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via drie bodemprofielen, verspreid over het volledige terrein. De aardkundige bevindingen komen grotendeels overeen met de gegevens van de bodemkaart en zijn gelijkaardig aan deze vastgesteld tijdens het proefsleuvenonderzoek in 2013 aan de Hazelaarstraat⁴, meteen ten oosten en zuiden van het plangebied. Er algemeen een ca. 35cm dik teelaardepakket vastgesteld waaronder een ca. 15cm dikke verbruinde overgangshorizont of B-horizont werd aangetroffen. De gelige vrij zandige tot soms lemige kleiige C-horizont bevond zich op een diepte vanaf ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Er werden geen indicaties voor een gunstige bewaring van een steentijdsite gedocumenteerd.

Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Het terrein kent een vrij vlak verloop. Het archeologisch vlak bevindt zich op een hoogte van ca. +19,5m TAW in het noorden, ca. +19,9m TAW centraal en ca. +20,1m TAW in het zuiden. Het maaiveldniveau bedraagt in het noorden ca. +20m TAW en in het zuiden ca. +20,6m TAW.

⁴ Wuyts, Reniere 2013, 15.

Figuur 5 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 6 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 7 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 (zuiden).

Figuur 8 Zicht op profiel 3 in sleuf 2 (centraal).

2.2. Assessment sporen

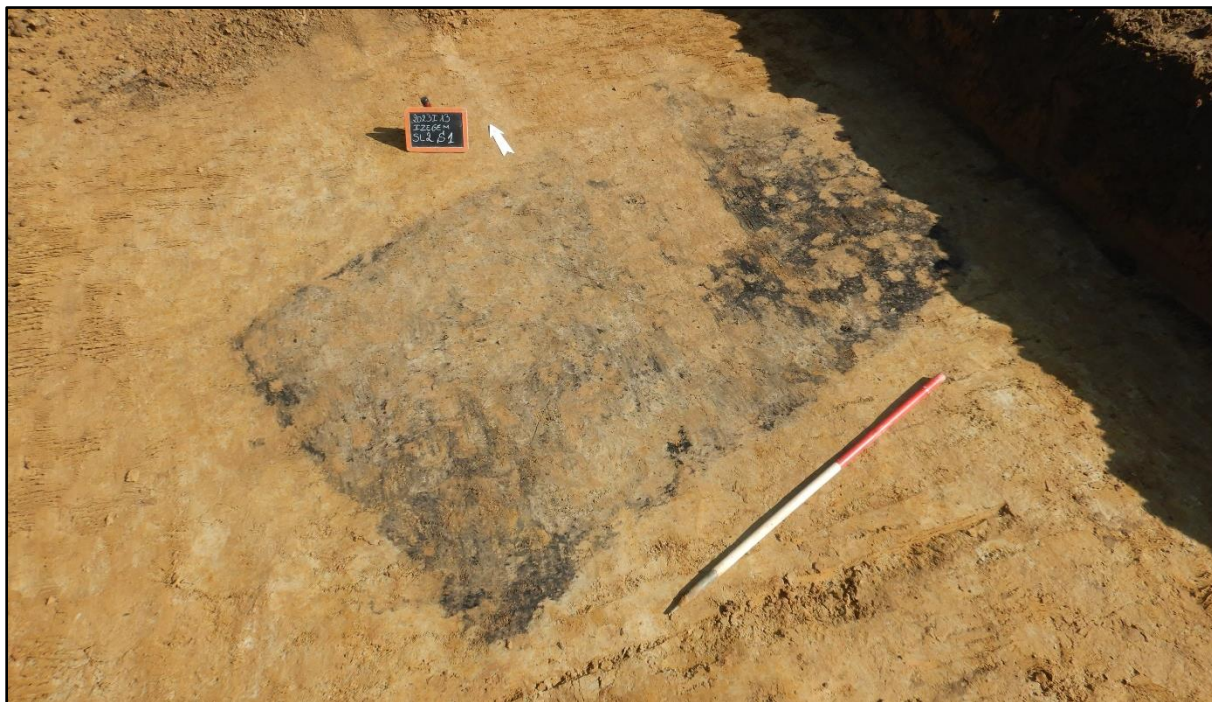
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd 1 spoornummer uitgedeeld aan een archeologisch spoor, meer bepaald een houtskoolmeiler. De meiler situeert zich vrij centraal in het noordelijke deel van het plangebied in sleuf 2. Het OW-georiënteerde spoor heeft een rechthoekige vorm en bevat veel houtskool in de vulling. De vulling bestaat uit een licht zandige leem met een gevlekte zwarte tot bruingrijze kleur. In situ verbranding kon niet opgemerkt worden. De dimensies van het spoor bedraagt ca. 2,4m op 1,4m. In coupe is een vrij vlakke bodem te zien op een maximale diepte van 15cm. De opvulling bestaat enerzijds uit een heterogene bruingrijze demping/nazak (laag 1) gevolgd door de houtskoolrijke zwarte lens (laag 2) op de bodem. Bij het opschaven van het spoor werd in de hoek een fragment grijs gedraaid aardewerk teruggevonden. Van de vulling werden grondstalen ingezameld voor een eventueel verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

Het spoor sluit aan bij de gekende archeologische gegevens van de aanpalende onderzoeken ten oosten en zuiden van het terrein. Tijdens die vooronderzoeken in 2013⁵ werden eveneens enkele houtskoolmeilers teruggevonden, waarbij één een fragment handgevormd aardewerk bevatte en mogelijk dus Romeins van oorsprong is. De algemene conclusie, die ook hier kan doorgetrokken worden, is dat het bosbestand in de Romeinse en middeleeuwse periode nog aanzienlijk moet geweest zijn in deze regio. Houtskoolmeilers worden immers steeds geassocieerd met bosrijke gebieden waar de basisgrondstof hout voorradig is.

Figuur 9 Sporenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt).

⁵ Wuyts, Reniere 2013

Figuur 10 Vlakfoto van de houtskoolmeiler S1 (sleuf 2).

Figuur 11 Coupe op de houtskoolmeiler S1 (sleuf 2).

2.3. Assessment vondsten

Tijdens het onderzoek werd 1 inventarisnummer uitgedeeld aan vondstmateriaal. Het gaat om een wandscherf in grijsbakkend gedraaid aardewerk met een gewicht van 17g (inv. 1). De scherf laat echter niet toe om deze in de Romeinse (lowlandsware) of middeleeuwse periode (grijs gedraaid lokaal aardewerk) te dateren. Ook het baksel vormt geen sluitende typologische datering.

Figuur 12 Buiten- en binnenwand wandscherf in grijs aardewerk (inv. 1).

Figuur 13 Zicht op het baksel van de scherf (inv. 1).

2.4. Assessment stalen

Van de houtskoolmeiler werden grondstalen (40l) ingezameld van de houtskoolrijke lens (inv. 1). De stalen kunnen eventueel aangewend worden voor antracologisch onderzoek en C14-datering.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing. De aangetroffen vondst is stabiel genoeg en vereist geen bijzondere conservatiemaatregelen.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

Het plangebied bevindt zich op ca. 1,7km ten westen van het stadscentrum van Izegem en is op heden in gebruik als onbebouwde landbouwgrond. Afgaande op de cartografische bronnen en luchtfotografische opnames kan gesteld worden dat het plangebied ten minste sinds de tweede helft van de 18de eeuw in gebruik was als onbebouwde landbouwgrond. Gezien geen grootschalige verstoringen lijken plaatsgevonden te hebben, zouden eventuele archeologische sporen een gunstige bewaring kunnen kennen.

Izegem situeert zich in Zandlemig Vlaanderen en kent een relatief vlak reliëf (ca. +20m TAW) dat echter wordt doorsneden door de vallei van de Mandel en het Kanaal Roeselare Leie (ca. +15m TAW) en door enkele kleinere beekvalleien. In het zuidwestelijke deel situeert zich een kleine heuvelrug (ca. +30m TAW) die een uitloper vormt van de Rug van Lendeledede. Het plangebied bevindt zich in een eerder vlak landschap tussen de vallei van het Kanaal Roeselare Leie en de Mandel in het noorden en de heuvelrug in het zuiden. Het microreliëf van het plangebied loopt dan ook licht op van noord (ca. +20,0m TAW) naar zuid (ca. +20,8m TAW). Bodemkundig kunnen volgens de bodemkaart matig droge tot matig natte lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont verwacht worden.

In de omgeving van het plangebied zijn reeds enkele archeologische sites gekend. Zo vond reeds archeologisch onderzoek plaats op het terrein dat in het oosten en zuiden aansluit bij het plangebied. Hierbij werden enkele greppels uit de metaaltijden of Romeinse periode, een mogelijk brandrestengraf en een mogelijke kolenbranderskuil uit de metaaltijden of Romeinse periode, enkele kuilen met onbepaalde datering en verschillende postmiddeleeuwse grachten aangesneden. Bij dit proefsleuvenonderzoek werden lichte zandleembodems met Ap-overgangshorizont/B-C horizontensequentie geattesteerd. Er werden geen afdoende indicaties voor een gunstige bewaring van een steentijdsite gedocumenteerd. Het archeologisch vlak werd aangetroffen bij het verdiepen in de B-horizont en bevond zich in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Verder zijn in de ruimere omgeving verschillende archeologische waarden

gekend. Deze wijzen op menselijke aanwezigheid in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Op basis van de landschappelijke en bodemkundige gesteldheid van het plangebied en op basis van de resultaten van het onderzoek meteen ten oosten en ten zuiden van het terrein kan een zeer lage archeologische verwachting worden opgesteld voor het plangebied betreffende in situ bewaarde steentijd artefactensites. Wel geldt op basis van de gekende archeologische waarden een hoge verwachting voor sites met grondsporen. Deze zouden gezien het eeuwenlange gebruik van het terrein als onbebouwde landbouwgrond bovendien een gunstige bewaring kunnen kennen. Sites met grondsporen kunnen verwacht worden in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het maaiveldniveau.

Het proefsleuvenonderzoek sluit zowel qua bodemkundige als archeologische resultaten aan op de reeds uitgevoerde onderzoeken. Er werd een goed bewaarde bodem waargenomen waarbij het archeologische vlak zich op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau situeert, in de top van de C-horizont. Er werd slechts één archeologisch spoor aangetroffen, meer bepaald een houtskoolmeiler. Tijdens die vooronderzoeken in 2013⁶ werden eveneens enkele houtskoolmeilers teruggevonden, waarbij één een fragment handgevormd aardewerk bevatte en mogelijk dus Romeins van oorsprong is. De algemene conclusie, die ook hier kan doorgetrokken worden, is dat het bosbestand in de Romeinse en middeleeuwse periode nog aanzienlijk moet geweest zijn in deze regio. Houtskoolmeilers worden immers steeds geassocieerd met bosrijke gebieden waar de basisgrondstof hout voorradig is. Bewoning of andere activiteiten (funerair, erfindelingen, ...) werden niet vastgesteld.

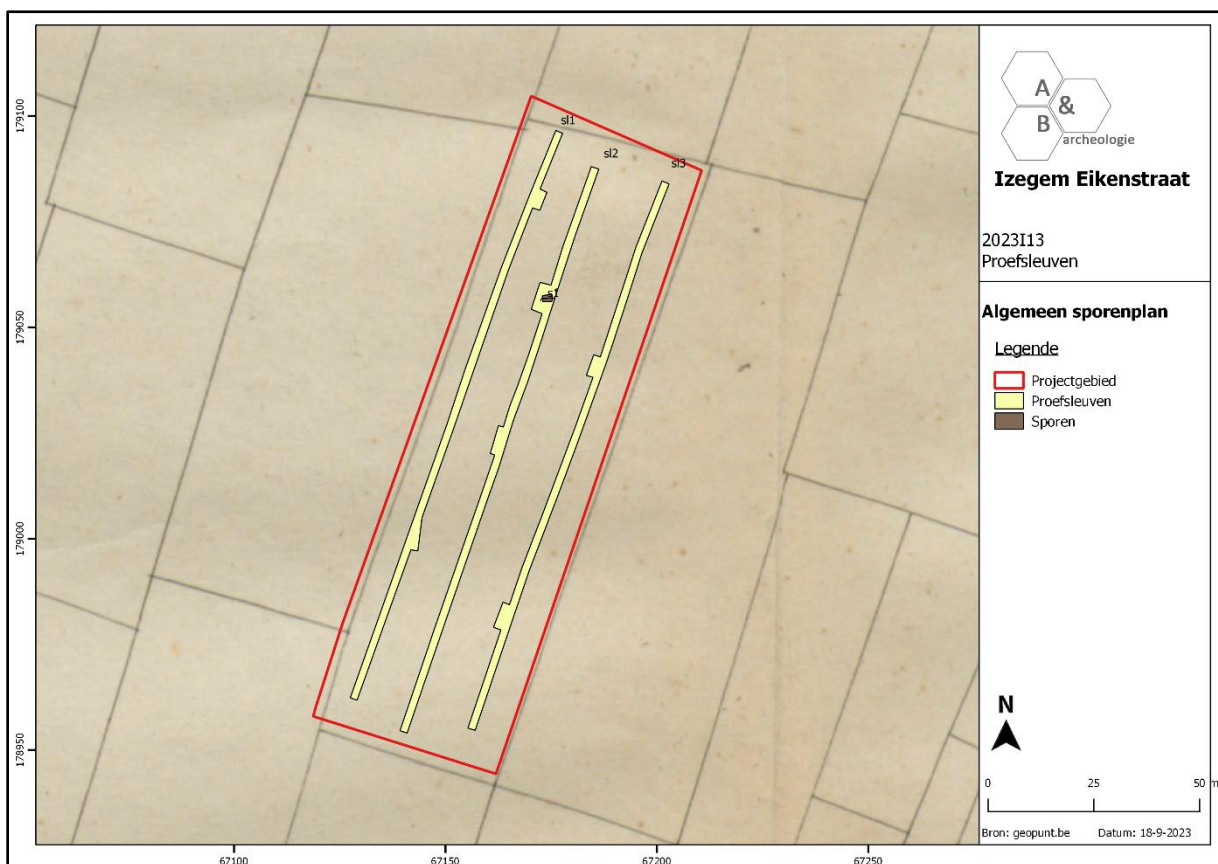

Figuur 14 Vlakfoto van één van de houtskoolmeilers aangetroffen bij het vooronderzoek in 2013 vlakbij het plangebied.

⁶ Wuyts, Reniere 2013

Figuur 15 Coupe op één van de houtskoolmeilers aangetroffen bij het vooronderzoek in 2013 vlakbij het plangebied.

Figuur 16 Projectie van het sporenplan op de 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

In de omgeving van het plangebied zijn reeds enkele archeologische sites gekend. Zo vond reeds archeologisch onderzoek plaats op het terrein dat in het oosten en zuiden aansluit bij het plangebied. Hierbij werden enkele greppels uit de metaaltijden of Romeinse periode, een mogelijk brandrestengraf en een mogelijke kolenbranderskuil uit de metaaltijden of Romeinse periode, enkele kuilen met onbepaalde datering en verschillende postmiddeleeuwse grachten aangesneden. Bij dit proefsleuvenonderzoek werden lichte zandleembodems met Ap-overgangshorizont/B-C horizontensequentie geattesteerd. Er werden geen afdoende indicaties voor een gunstige bewaring van een steentijdsite gedocumenteerd. Het archeologisch vlak werd aangetroffen bij het verdiepen in de B-horizont en bevond zich in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Verder zijn in de ruimere omgeving verschillende archeologische waarden gekend. Deze wijzen op menselijke aanwezigheid in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Op basis van de landschappelijke en bodemkundige gesteldheid van het plangebied en op basis van de resultaten van het onderzoek meteen ten oosten en ten zuiden van het terrein kan een zeer lage archeologische verwachting worden opgesteld voor het plangebied betreffende in situ bewaarde steentijd artefactensites. Wel geldt op basis van de gekende archeologische waarden een hoge verwachting voor sites met grondsporen. Deze zouden gezien het eeuwenlange gebruik van het terrein als onbebouwde landbouwgrond bovendien een gunstige bewaring kunnen kennen. Sites met grondsporen kunnen verwacht worden in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het maaiveldniveau.

Het proefsleuvenonderzoek sluit zowel qua bodemkundige als archeologische resultaten aan op de reeds uitgevoerde onderzoeken. Er werd een goed bewaarde bodem waargenomen waarbij het archeologische vlak zich op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau situeert, in de top van de C-horizont. Er werd slechts één archeologisch spoor aangetroffen, meer bepaald een houtskoolmeiler. Tijdens die vooronderzoeken in 2013⁷ werden eveneens enkele houtskoolmeilers teruggevonden, waarbij één een fragment handgevormd aardewerk bevatte en mogelijk dus Romeins van oorsprong is. De algemene conclusie, die ook hier kan doorgetrokken worden, is dat het bosbestand in de Romeinse en middeleeuwse periode nog aanzienlijk moet geweest zijn in deze regio. Houtskoolmeilers worden immers steeds geassocieerd met bosrijke gebieden waar de basisgrondstof hout voorradig is. Bewoning of andere activiteiten (funerair, erfindelingen, ...) werden niet vastgesteld.

Er dient geen verder onderzoek meer te gebeuren. De kenniswinst werd bereikt tijdens het vooronderzoek, dat duidelijk aansluit op de reeds gekende gegevens uit de nabije omgeving. Een verder onderzoek zou geen zinvolle kennis meer opleveren en wordt om die reden niet geadviseerd.

⁷ Wuyts, Reniere 2013

3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen van de bureaustudie⁸ werden volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?

Er werd één relevant archeologisch spoor teruggevonden, meer bepaald een houtskoolmeiler.

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De bewaringstoestand van het spoor, alsook de rest van de bodem, is goed te noemen.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

Het spoor maakt deel uit van een ruimer fenomeen op deze locatie. Het gaat immers om een houtskoolmeiler waarvan er nog enkele werden teruggevonden in 2013 ten oosten en zuiden van het terrein. Deze spoorgroep wijst op bosrijke gebieden in de Romeinse en/of middeleeuwse periode, waarbinnen deze contexten worden aangetroffen.

- Kunnen de sporen gerelateerd worden aan de sporen die werden aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek op de aangrenzende terreinen?

Het aangetroffen spoor kan direct gelinkt worden aan de andere houtskoolmeilers die werden teruggevonden op de aangrenzende terreinen. De sporen wijzen op een bosrijk gebied in de Romeinse en/of middeleeuwse periode.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

De houtskoolmeiler wijst op de productie van houtskool in de Romeinse en/of middeleeuwse periode. Bij een dergelijk spoor wordt een kuil uitgegraven in de bodem waarin hout wordt verbrand tot houtskool. Naar analogie met andere meilers bestaat het hout meestal hoofdzakelijk uit eik (harde houtsoort) aangevuld met sprokkelhout (zachte houtsoorten) om het vuur aan te maken. De houtskool kan nadien verder aangewend worden voor andere doeleinden, zoals bv ijzerbewerking, huisnijverheid, ...

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

De houtskoolmeiler wijst op een bosrijke omgeving in de Romeinse en/of middeleeuwse periode.

- Kan een archeologische site uitgesloten worden?

Enkel de houtskoolmeiler werd aangetroffen in het plangebied. Andere sporen die bv wijzen op bewoning of begraving werden niet waargenomen. Houtskoolmeilers kennen bovendien geen

⁸ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

systematische inplanting, waardoor deze een sterke onregelmatige spreiding kunnen kennen. Het spoor bevestigt de archeologische kennis. Een verder onderzoek zal geen nuttige kenniswinst meer opleveren.

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

Het plangebied kent een goede bewaring. Er werden met uitzondering van het uiterste noordoosten geen verstoringen waargenomen.

- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

Er dient geen verder onderzoek meer te gebeuren. De archeologische kenniswinst werd bereikt tijdens het vooronderzoek. De resultaten sluiten aan bij de archeologische kennis van de omgeving. Het gebied moet lange tijd bos gebleven zijn. Bewoning of andere activiteiten werden niet waargenomen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Eikenstraat in Izegem, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota⁹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd diende te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek beschreven.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een matig complexe verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 3 parallelle NO-ZW georiënteerde sleuven. Dit plan werd volledig gevolgd. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de aan- of afwezigheid van sporen te controleren en om een ruimer beeld rond de houtskoolmeiler te krijgen. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na afronding van het onderzoek werden de sleuven opnieuw gedicht.

De advieszone voor verder onderzoek was ca. 6631m² groot. Hiervan werd ca. 830m² (12,5%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee behaald. Het onderzoek kon bovendien een goed licht werpen op het hoge archeologisch potentieel van de site.

In de omgeving van het plangebied zijn reeds enkele archeologische sites gekend. Zo vond reeds archeologisch onderzoek plaats op het terrein dat in het oosten en zuiden aansluit bij het plangebied. Hierbij werden enkele greppels uit de metaaltijden of Romeinse periode, een mogelijk brandrestengraf en een mogelijke kolenbranderskuil uit de metaaltijden of Romeinse periode, enkele kuilen met onbepaalde datering en verschillende postmiddeleeuwse grachten aangesneden. Bij dit proefsleuvenonderzoek werden lichte zandleembodems met Ap-overgangshorizont/B-C horizontensequentie geattesteerd. Er werden geen afdoende indicaties voor een gunstige bewaring van een steentijdsite gedocumenteerd. Het archeologisch vlak werd aangetroffen bij het verdiepen in de B-horizont en bevond zich in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Verder zijn in de ruimere omgeving verschillende archeologische waarden gekend. Deze wijzen op menselijke aanwezigheid in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Op basis van de landschappelijke en bodemkundige gesteldheid van het plangebied en op basis van de resultaten van het onderzoek meteen ten oosten en ten zuiden van het terrein kan een zeer lage archeologische verwachting worden opgesteld voor het plangebied betreffende in situ bewaarde steentijd artefactensites. Wel geldt op basis van de gekende archeologische waarden een hoge verwachting voor sites met grondsporen. Deze zouden gezien het eeuwenlange gebruik van het terrein

⁹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

als onbebouwde landbouwgrond bovendien een gunstige bewaring kunnen kennen. Sites met grondsporen kunnen verwacht worden in de top van de C-horizont, op een diepte vanaf ca. 50cm onder het maaiveldniveau.

Het proefsleuvenonderzoek sluit zowel qua bodemkundige als archeologische resultaten aan op de reeds uitgevoerde onderzoeken. Er werd een goed bewaarde bodem waargenomen waarbij het archeologische vlak zich op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau situeert, in de top van de C-horizont. Er werd slechts één archeologisch spoor aangetroffen, meer bepaald een houtskoolmeiler. Tijdens die vooronderzoeken in 2013¹⁰ werden eveneens enkele houtskoolmeilers teruggevonden, waarbij één een fragment handgevormd aardewerk bevatte en mogelijk dus Romeins van oorsprong is. De algemene conclusie, die ook hier kan doorgetrokken worden, is dat het bosbestand in de Romeinse en middeleeuwse periode nog aanzienlijk moet geweest zijn in deze regio. Houtskoolmeilers worden immers steeds geassocieerd met bosrijke gebieden waar de basisgrondstof hout voorradig is. Bewoning of andere activiteiten (funerair, erfindelingen, ...) werden niet vastgesteld.

Er dient geen verder onderzoek meer te gebeuren. De kenniswinst werd bereikt tijdens het vooronderzoek, dat duidelijk aansluit op de reeds gekende gegevens uit de nabije omgeving. Een verder onderzoek zou geen zinvolle kennis meer opleveren en wordt om die reden niet geadviseerd.

¹⁰ Wuyts, Reniere 2013

5. Bibliografie

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://maps.google.be/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://inventaris.onroerendergoed.be>
- Pepermans J., 2019. *Archeologische opgraving. Eindrapport. Izegem 't Pandje (prov. West-Vlaanderen)*, Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- Vanden Brande S., 2019. *Archeologienota Izegem Kokelarestraat 115 Tennishal*, Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- Wuyts F., Reniere S., 2013. *Izegem-Hazelaarstraat. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek – Januari/Februari 2013, GATE – rapport 51*, Bredene: Ghent Archaeological Team bvba.
- <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/24285>

6. Bijlages

- Referentieprofielen

Projectcode		2023I13		Coördinaten	X 67 141 en Y 178 959		
Type onderzoek		Proefsleuven					
Profielnummer		PR1		Hoogte	+20,58m TAW		
Oriëntatie		NNO-ZZW		Grondwater	niet bereikt		
Datum		14/09/2023		Classificatie	Pdc		
Weer		Droog, bewolkt, zonnig			matig natte lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont		
Beschrijving		Maarten Bracke		Fotonr	17		
Landgebruik		Akkerland		Plannr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie		Mais					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap	0	30/35	Droog	Ja	Duidelijk	Regelmatig
H2	Verbruinings-horizont	30/35	50/55	Droog	Ja	Duidelijk	Vrij regelmatig
H3	C	50/55	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)	Vochtigheid	Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen			
		symbool	beschrijving				
Donkerbruingrijs	Matig droog	P	Zandleem	/			
Bruin	Matig droog	P	Zandleem	/			
Oranje bruin gelig	Matig droog	P	Zandleem	Kleiiger			

Figuur 17 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

- **Figurenlijst**

Figuur 1 Zicht op het plangebied vanuit het noorden richting zuiden.....	5
Figuur 2 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	6
Figuur 3 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be)...	6
Figuur 4 Sfeerbeeld tijdens het sleuvenonderzoek.....	8
Figuur 5 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	10
Figuur 6 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	10
Figuur 7 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 (zuiden).....	11
Figuur 8 Zicht op profiel 3 in sleuf 2 (centraal).	11
Figuur 9 Sporenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt).....	12
Figuur 10 Vlakfoto van de houtskoolmeiler S1 (sleuf 2).	13
Figuur 11 Coupe op de houtskoolmeiler S1 (sleuf 2).	13
Figuur 12 Buiten- en binnenwand wandscherf in grijs aardewerk (inv. 1).	14
Figuur 13 Zicht op het baksel van de scherf (inv. 1).....	14
Figuur 14 Vlakfoto van één van de houtskoolmeilers aangetroffen bij het vooronderzoek in 2013 vlakbij het plangebied.	16
Figuur 15 Coupe op één van de houtskoolmeilers aangetroffen bij het vooronderzoek in 2013 vlakbij het plangebied.....	17
Figuur 16 Projectie van het sporenplan op de 19 ^{de} -eeuwse Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt). .	17
Figuur 17 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.....	25

Sporelijst

2023113

Proefsleuven Izegem Eikenstraat

Spoornr	Werkputnr./Sleufnr.	Sectornr.	Vaknr.	Vlaknr.	Interpretatie	Associatie	Datum	Aflijning	Datering	Coupe	Diepte (cm)	Opmerkingen	Laag					Relatie	Vondstnr	Staalnr	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
													Aard (HOM/HET)	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie					
1	2	/	/	1	houtschoolmeiler	/	14/09/2023	Vrij scherp	ROM/ME	ja	15	meiler	HET	GrWIZwBr gevlekt	P	HK++	ja	/	1	1	10 en 11	zie algemeen sporenplan

Stalenlijst

2023113 Proefsleuven Izegem Eikenstraat

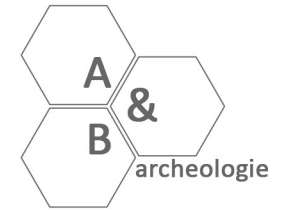
Staalnr	Spoor	Laag	Structuur	Kwadrant	Coupe	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Profiel	Inzamelwijze	Datum	Inhoud	Volume	Maaswijdte	Doel	Voorbereidende handelingen	Uitgevoerde analyses	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
1	1	1	meiler	/	ja	2	/	/	1	/	coupe	14/09/2023	grondstaal	40l	1mm	antracologie, C14	staalname en uitzeven	/	/	/

Vondstenlijst

2023113

Proefsleuven Izegem Eikenstraat

Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/C oupedeel	Werkput/SI euf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Vondstcategorie	Datering	determinatie	Hoeveelheid (telling/schatting)	Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst- tekening
1	1	1	/	2	/	/	/	1	opschaven	14/09/2023	/	/	aardewerk	ROM/ME	wandscherf grijs aardewerk	1	17	ja	12 en 13	/	/

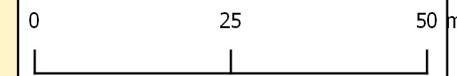
Izegem Eikenstraat

2023I13
Proefsleuven

Algemeen sporenplan

Legende

- Projectgebied
- Proefsleuven
- Sporen

Bron: geopunt.be Datum: 18-9-2023

